Ára 4 lei

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
Kolozsvár, St. Baron u. Fep. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — 977
Kir. N. Sz. — — 558
A kéziratok kizárólag a szerkesztőséghez szállandók. Kéziratokat nem adunk vissza.

ÚJ KELET

ÁLLAMI POLITIKAI NAPILAP

Dr. Ramasetter Róbert
Budapest
2. II. 8.

Negyedévre — — 249
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5·—

Külföldre
Egy hónapra — ck 35·—
Egy szám — 1·56

1525 január 12 Hétfő | Kolozsvár ★ VIII. évfolyam ★ 8. szám | 5685. Tévét 16

Forrongó Németország

Marx kancellár megbizásának visszadásával ujabb teljes bizonytalanságot teremtett a német politikában. Az, ami most Németországban forr és erjed, többé nem tekinthető kimondottan német belügynek, sőt ellenkezőleg: minden vonatkozásában európai ügyré avanzsált. Kétségtelen, hogy Marx kabinetalakitási lehetőségeinek csődjét nemcsak a hazai pártok széthúzása, jobbra-balra lendülő, labilis egyensuly-helyzete okozta, hanem a szövetségesek politikájának azon ujabb sakkhuzása, mely a kölni zóna kiüritésének elhalasztását involválta. Ha a szövetségeseknek komoly gondjuk lett volna az, hogy a német választásokból viszonylag megerősödve kikerült demokrácia végleg szilárd kánist teremtsen Németországban, ugy a katonai ellenőrző bizottságnak a kiürités elhalasztására vonatkozó jegyzékét még akkor nem szabad lett volna elküldenie, ha Németország tényleg hibát követett el. Mert a kölni zóna kiüritésének elhalasztása csak ismét a német nemzetiek és a velük pakáló jobboldali pártok agitációs anyagát duzzasztotta meg, mellyel a versailleni béke és a konszolidáció ellen hadakoznak.

Annál szomorubb jelenség ez, mert éles világot vet a francia demokrácia antagonizmusára. Ha Herrioték tényleg komolyan vennék a pacifizmus elveit, ha komolyan arra gondolnának, hogy Németország demokratikus erőit végleg meggyőzzék a francia demokrácia jóhiszeműsége felől, ugy még pillanatnyi előnyök és relativ értékű igazságok árán is arra kellene törekedniök, hogy Németországban a jobboldali agitáció végleg elessék lujtogató szofizmáinak a valóságban keresett és megtalált alapjaitól. Mindaddig, mig ez minden kétséget kizárólag meg nem történik, addig Európa igazán demokratikusan gondolkodó és a béke gondolatától áthatott elemei Herrioték demokráciáját szemfényvesztésnek fogják tekinteni, mely mig egyfelől a demokratizálódást tüzi ki Németország feladatul is, másfelől ennek tényleges megtörténtét akadályozza meg. Mindazáltal az objektivitás kedvéért azt is meg kell állapitani, hogy Marx sikertelen tárgyalásaiban nagyrésze van a német demokratikus pártok taktikai felszínességének és szétkuszásának. Ugy látszik azonban, hogy a haza sorsáért való aggódást Németországban is másodrendü helyre tudja tasitani a pártérdek. Vagy pedig azt jelenti a demokratikus pártoknak ez a tehetetlensége, amit már annyiszor és annyian hangsulyoztak, hogy tudniillik Németországban soha sem volt meg a komoly akarat a demokratizálódásra s a legdemokratikusabb elemek is titokban visszasirják a monarchizmus aranykorszakát. Akárhogy is álljon a dolog, az az egy bizonyos, hogy a jobboldaliak előtérbenyomulásával Németország sánsai az európai politikában lezöngülnek s ujabb nagyhatalmi beavatkozásoknak lehet a kiinduló pontja.

Végeredményben pedig a *félelem* az, mely ugy a franciák, mint a németek részéről lehetetlenné teszi a becsületes megértést. Vannak jelek arra is, hogy az angol konzervativok talán nem is nagyon szivesen látnák a német demokrácia diadalát és Baldwinék szivesen kötnének kompromisszumot egy teljesen jobboldali német kormánnyal. Mindez azonban csak feltevés, amelynél a valóság sokkal reálisabb és sokkal lesujtóbb. A kivülállóknak mindenesetre igen nehéz prognózist készitení arról, hogy tulajdonképen miként fog megtörténhetni a német kibontakozás. Az a tény, hogy a birodalmi gyülés elnökévé szociáldemokrata képviselőt választottak meg, talán annak a jele, hogy a kormányrudat a szociálisták kellene átvenniök. Ezt azonban — minden valószinüség szerint — a német nemzetiek, a mérsékeltebb jobboldal és a demokratikus pártok nem fogják jószemmel nézni és mindent el fognak követni a terv meghiusitására. De még ennél is valószinübb az, hogy a szövetségeseknek a kölni zóna kiüritését bejelentő jegyzéke után s a szociáldemokraták semmi körülmények között sem vennék át kormányt, arra való jogos hivatkozással, hogy az a frasc a demokráciája, amely a genfi egyezmény nyilt kijátszásának ad segitőkezet, semmiesetre sem lehet igazi demokrácia s igy legkevésbé a német szocialisták lehetnek azok, akik azzal, hogy a kormányt átveszik, Herriotnak segédkezet nyujtanak.

Pedig a probléma égető és a mindjobban politikai zürzavarrá bomló Európának égető szüksége volna arra, hogy legalább a német kérdés tisztázódjék. Ezért várja lélekzetét visszafojtva a békének minden barátja, hogy Marx sikertelen kisérlete után mi fog következni s vajjon akad e olyan lehetőség, mely a német kormányválságot megoldhatja s igy nyugalmi bázisra helyezi a végleges züllésszel fenyegető német politikai káoszt.

Szigoru rendszabályok Jasiban

Ötvenhét egyetemi hallgatót egy évre, kilencet örök időkre kizártak. Cuza felelősségrevonása

(*Bukaresti Bukarest*, január 10. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) A jasii egyetem nagytanácsa ugy látszik a legteljesebb szigorusággal akar véget vetni minden további, az egyetemi tanitás nyugalmát veszélyeztető mozgalomnak. Az eredeti elhatározásnak megfelelően a jogi fakultás kivételével a jasii egyetem január 15-én nyilik meg. Akik a megnyitástól számitott tiz napon belül nem jelentkeznek az előadásokon, mindazokat törlik az anyakönyvekből.

A jasii fakultás tanárai között mozgalom indult meg abban az irányban, hogy ezen a fakultáson is megindujanak az előadások. Nem tartják ugyanis igazságosnak, hogy a jogi fakultás hallgatóit külön megbüntessék azáltal, hogy a kurzusok nem kezdődtek meg. A jogi kar tanárai követelik a bünös rendszavarók legszigorubb megbüntetését, azonban ugy, hogy ne legyenek tekintettel, melyik fakultáshoz tartoznak. Amennyiben az egyetemi tanács nem tenne eleget a jogi fakultás tanárai kivánságának, ugy memorandumot nyujtanak be Argheleszcu miniszterhez.

Az egyetemi tanács különben erélyesen folytatja a zavargásokban résztvett hallgatók ellen meginditott fegyelmi eljárást. *Eddig ötvenhét egyetemi hallgatót zártak ki egy évre, kilencet pedig örök időkre.* Nem lehetetlen, hogy ez a szám még nőni fog, viszont valószinü, hogy igen sok diáknak megkegyelmeznek majd. Azoknak a professzoroknak az ügyével, akiket a zavargások felbujtóinak tartanak, az eljárás erélyesen folyik. Angheleszcu miniszter elnöklete alatt külön bizottság tárgyalta Cuza ügyét, egy órás tanácskozás után elhatározták, hogy bizottságot küldenek ki, amely megfogalmazza majd a vádpontokat Cuza ellen. A bizottság tagja két bukaresti és egy jasii professzor. A jasii egyetemi tanács most foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy Sumulesnu és Gavanescu professzorok ellen meginditja e az eljárást.

Egyébként Jasiban minden intézkedés megtörtént az egyetem megnyitására, az összes diákotthonok előtt állandó őrségeket állitottak fel azzal a szigoru utasitással, hogy a legkisebb konfliktus esetén erélyesen lépjenek fel.

Uj tárgyalások Románia és Oroszország között

Diamandi találkozása Krasszinnal. A tárgyalások előfeltételei Beszarábia csatlakozásának elismerése

(*Bucuresti Bukarest*, január 10. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) A „Cuvantul" szerint Herriot intervenciójára Románia és Oroszország között ismét megkezdődnek a tárgyalások. A lap szerint ezen intervenció következtében Párisban Diamandi találkozott Krasszinnal, Szovjetoroszország párisi meghatalmazottjával. Ezt valószinü követni fogja Bratianu Vintila találkozása is. Oroszország egyelőre csak a kereskedelmi összeköttetést akarja felvenni Romániával. Feltétlenül Románia azt köti ki, hogy Oroszország ismerje el a jelenlegi határokat. Inculetz Párisba utazása előtt ilyen értelmü utasitásokat fog kapni a miniszterelnöktől.

Az „Adeverul", kapcsolatban a „Cuvantul" fenti hirével azt irja, hogy Diamandi Párisba érkezése után azonnal ajánlatot tett indirekt üton a szovjetkövetségnek a tárgyalások felvételére, Diamandi ezt továbbitotta azonnal a kormánynak, honnan azt a választ kapta, hogy Románia kész a kapcsolatok felvételére, de feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy előzőleg jelentse ki Oroszország véglegesen elintézettnek a beszarábiai kérdést. Románia semmi körülmények között sem megy bele abba, hogy ez a kérdés a tárgyalások során még csak fel is vetődjön.

Most már egészen bizonyos, hogy Inculetz Párisba utazása kizárólag ezzel a kérdéssel van összefüggésbe.

Páris, január 10. Bratianu pénzügyminiszter Titulescu kiséretében memorandumot nyujtott át Clementelnek, a pénzügyminiszteri konferencia előadójának, amelyben a jóvátételből Romániára eső részt egy százalékra kérik felemelni. A memorandum fölött az utódállamok vagyonának likvidálása után fognak dönteni.

Az „Adeverul" szerint a memorandumban Románia rámutat arra, hogy még ez a felemelt összeg sem felel meg az ország reális követelésének. Hangsulyozza, hogy amig a szövetségesek minden oldalról visszautasitják Románia jóvátételi követeléseit, háboru előtti adósságáért állandóan zaklatják.

A pénzügyminiszter tegnap hosszabb táviratban referált párisi tapasztalatairól, ahol a helyzetet a kiséllamokra nézve rendkivül kedvezőnek találja. Táviratilag kérte Inculetz odautazását, hogy a beszarábiai kérdés is elintézést nyerjen. Inculetz vasárnap érkezik Bukarestbe és nyomban Párisba utazik.

Tegnap az iparügyi miniszterium ban fontos értekezlet volt, mely után Oromolu véglegesen elhatározta, hogy kedden utazik Párisba. Ha a bankkormányzó kedvező táviratot küld Párisból, ugy Tancred Constantinescu is utána utazik. Utazásuknak célja lapjelentések szerint a *külföldi kölcsön nyélbeütése.*

Megkezdődött a Robocz-ügy tárgyalása. Budapestről jelentik: A Robocz-fivérek elleni pert a törvényszék ma kezdte tárgyalni. Az ügy lényeges momentumaira való tekintettel zárt tárgyalást rendeltek el.

A dinár javulása mellett gazdasági válság van Jugoszláviában

Kőszénbányák üzemszünete fenyeget. Kényszeregyezségi kérvények tömege

(Zágráb, január 10. Az Uj Kelet tudósitójától) A politikai élet zavarossága mellett különös paradoxonként *a dinár minájobban szilárdul* és az idegen valutákkal szemben napról napra emelkedik. E pillanatban nehéz megállapitani, vajjon a kormánynak *pénzügyi manővere* ez abból a célból, hogy magát népszerűvé tegye. Bizonyos, hogy a kormánynak érdeke demonstrálni, hogy a Davidovics kormány politikája züllesztette le a jugoszláv királyság gazdasági életét különösen azzal, hogy az oroszokkal szimpatizáló Radics-pártot a balratolódásban nem akadályozta meg. A mérséklet és gazdasági szempontból fontos tényezők ugyanis éppen e zilált és bizonytalan helyzet miatt nem akartak vállalkozni, tartózkódtak mindenféle tőkebefektetéstől és nem mutattak hajlamot arra, hogy egy bekövetkezhető uj rendszer számára odadobják pénzüket. A felfordulástól való félelem lanyhitotta a dinárt, amely azonban most a kormány erős kezének kisérő jeleként szilárdul.

Ezzel szemben a *demokrácia hivei* rámutatnak arra a szomoru állapotra, amelyben Jugoszlávia ipara mostanában ismeredik. A mai kormány hiába biztositott védelmet és kedvezményt Jugoszlávia iparának, mégis a külföldi verseny oly erős, hogy annak a belföld ipara nem tud ellentálani. A helyzet ma az, hogy *számos jugoszláviai üzem kénytelen szünetelni.* Ehhez járul még az iparnak egy másik veszedelme is: *a kőszénbányák üzemének esetleges beszüntetése.* A napokban Szarajevóban ugyanis a bányaüzemek igazgatói konferenciát tartottak és afölött tanácskoztak, hogy mitevők legyenek abban az esetben, ha a munkások bérkövetelését nem lehetne kielégiteni. A bányamunkások ugyanis erre az esetre elhatározták *a munka beszüntetését.* Ez az eset pedig nagyon könnyen beállhat, minthogy a kormány a bányászok által rendkivüli segélyként követelt kétszázmillió dinárt nem hajlandó folyósitani.

Az ipari válságot azzal akarják megelőzni, hogy bizonyos ipari ágak kartellbe léptek. A cukor- és spirituszkartell után most a sörfőzdék egyesültek, továbbá az elektromos üzemek. A krizis következményei elől ugyancsak fuzió utján védekeznek a pénzintézetek is. A nagykiadai Hitelbank a Központi Pénzintézettel fusionált. Kevésbé sikeres kisérlet volt a belgrádi bankok fuziós kisérlete és régi, husz év óta fennálló pénzintézetek kénytelenek voltak a belgrádi kereskedelmi törvényszéknél a kényszeregyezségi eljárást kérni. E bankok egyike százszázalékos kiegyezést ajánlott olyképen hogy kötelezettségeit *négy év alatt* rójja le és pedig olyképen, hogy első részletként tizenöt százalékot, második részletként huszonöt százalékot, harmadik részletként harmine százalékot, negyedik részletként ugyancsak harmine százalékot fizet. Az eddig is kamatozó kötelezettségek után a bank hat százalék kamatot ajánlott fel.

A kényszeregyezségi kérvények száma az utóbbi időben *sokkal nagyobb, mint az elmult hónapokban.* Legnagyobb ezek közül Ilics József kereskedő és szállitó kényszeregyezségi ajánlata. Aktivái 8 millió 549.660 dinár, passziváli 4,136.870 dinár. Minthogy a vállalat nem tud felszámolni, százszázalékos eleggyezést ajánlott négy egyenlő évi törlesztéssel, hatszázalékos kamat mellett. Az ujvidéki törvényszéken a legnagyobb textil-cégek egyike, Radovanovics István is fizetésképtelenséget jelentett be, jóllehet aktivái jelentékenyen nagyobbak passziváinál. *Az insolvenciát azonban be kellett jelentenie, minthogy a bankok hitelmegvonása következtében az üzlet megakadt.*

A kormány gazdasági politikusai azonban nem jönnek zavarba és a külföld irányában mindent megtesznek arra, hogy a mai gazdasági helyzetet kedvezőnek mutassák. Igy többek között a fontosabb, külföldön működő kereskedelmi kamarákban állandó árukiállitást rendeznek és nagy vásárokat hirdetnek. Ljubljanában január huszonnegyedikén dohányáru vásárt tartanak, amelyen a jugoszláviai termelők legjava vesz részt. Mindenképen kérdés azonban, vajjon ezek az erőlködések *tartós* hatást fognak e tenni a külföldön, amely mégis csak a realitásokat szokta számitásba venni.

D. B.

Országos Keren Hajesszód-konferencia Kolozsváron Nachum Szokolov részvételével

(Cluj-Kolozsvár, január 10. Az Uj Kelet tudósitójától.) Nachum Szokolov eddigi tartózkodásának kétségtelenül *legkimagaslóbb mozzanata* lesz az az országrészi konferencia, amelyet az erdélyi Keren Hajesszód bizottsága hivott össze. E tanácskozáson, amely a kolozsvári *Magyar Szinházban* fog lezajlani, a zsidó vezér ismertetni fogja az ujjáépitést minden vonatkozásában: politikai szempontból és a zsidó nemzet regenerálódásának megvilágításában. Hatalmas manifesztációnak készül ez a konferencia, amelyen Erdély zsidósága előtt a legelhivatottabbak egyike, korszakos egyéniség fogja föltárni népünk uj utjait és a perspektivát, ami megnyilik a zsidó nemzet tömegei számára.

A konferenciáról a Keren Hajesszód erdélyrészi irodája a következő közlést teszi:

Az erdélyi Keren Hajesszód Nachum *Szokolov* látogatásával kapcsolatban folyó hó 21-én délután fél 3 órakor a cluji Magyar Szinházban megtartja az első *országrészi konferenciáját.* A konferencián részt fognak venni a Keren Hajesszód tagjain kivül a hitközségek, a cionista vidéki szervezetek és más testületek képviselői, valamint nagyszámu érdeklődő.

A konferenciát *Bürger* Álbert, az erdélyi Keren Hajesszód elnöke fogja megnyitni és vezetni.

A konferencia keretében *Nachum* Szokolov fogja Erdély zsidóságával ismertetni azt a nagy és fontos munkát, melyet a Keren Hajesszód Palesztinában végez.

A Keren Hajesszód tagjai fenntartott helyekre szóló belépőjegyeiket nyugtájuk felmutatása ellenében folyó hó 15 től 18 ig átvehetik a Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi irodájában (Calea Regele Ferdinand No. 48.)

Tekintettel a nagy érdeklődésre, kérjük a Keren Hajesszód tagjait, hogy jegyeiket a megjelölt idő alatt vegyék át, mert ezen időn tul nem lesz módunkban a helyeket fentartani.

A Keren Hajesszód Erdélyrészi Irodája

— **Házasság.** *Salamon* Henrik (Marosujvár) és *Markovits* Ella (Szatmár) folyó hó 13 án, kedden tartják esküvőjüket Szatmáron. (Minden külön értesités helyett.)

Rosenfeld Emmuska Nagysajó és *Markovics* Vilmos Marosligeti jegyesek. (Minden külön értesitős helyett.)

Klein Matild Ghimesfaget és *Bacher* Jakab Gheorgheni jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

A sánta Fiske (54)

Zsidó koldusregény

Irta **Mendele Moicher Szfórim** Forditotta **Székely Béla**

Minden környékembeli zsidónak örültem. Beszédjük, szokásaik, életmódjuk felfrissitették a szivemet. Ugy éljek én, hogy szinte otthon éreztem magam közöttük. Az embernek igazi öröme telik a vidékünkbeli zsidóval: nem sokat ceremóniáznak, nem csinálnak müfogásokat, mit sem tudnak a világról és a buta divatokról. Olyan egyszerüen beszélhetsz, kiabálhatsz s tehetsz meg mindent, ahogy Isten neked parancsolta. Senki sem törődik azzal, hogy szép-e, csunya-e, illik-e vagy sem. Ha másnak nem tetszik, dugja be a fülét és hunyja be a szemét . . . Lassanként erőre kaptam, megnyugodtam, Glupskra és a kőfürdőre gondoltam és Istenben biztam.

Igy ballagtam egyszer, egy szép reggelen a buza- és a rozsföldek között és egy sürü erdőbe jutottam. Jó mélyen behatoltam, ledobtam a zsákomat, levetettem a kabátomat és leheveredtem a magas fübe. Mit gondolkodjon ilyenkor az ember? Az erdő: erdő, a fü az csak fü, a madarak azok madarak, én is csak én vagyok és igazán szundithatok egyet, hogy a hosszu vándorlást kipihenjen. Kinyujtózkodom, sántitok egyet, hogy a hosszu vándorlást kipihenjem. Kinyujtózkodom, sántitok egyet, behunyom a szemem és — hallják csak az álmomat!

Mintha lépéseket és neszt hallanék a száraz ágak közül. A nesz egyre nagyobb lesz, a lépések közelebb jönnek. A dolog kezd egyre érdekesebb lenni, már a szememet is ki akarom nyitni, de nehezemre esik; ugy fekszem ott mint valami fatönk és a fáradtságtól még mozdulni sem tudok. A lépések eltávolódnak, megnyugszom, átadom magam a szunyókálásnak, a gondolataim össze vissza száguldoznak és különösen jól érzem magam . . . Azután megint édes dallamot hallok. Mintha ismerném ezt a dalt, a dallamot minden tagomban érzem, a szivem elszorul, sirni szeretnék és érzem, hogy megjön az erőm. Olyan ez a dal, mint az esküvő előtti ének: sir is nevet is egyszerre, eső és napsütés. Hirtelen érzem, hogy valaki megsimogatja a hajamat és egy kiáltást hallok. Felébredek, felemelem a fejem a füből és tőlem nem messze egy fazekat látok nagy eperszemekkel tele. Kissé távolabb egy nő ül a füben és aggódva néz körül. Azonnal rájövök, hogy mi történt: az asszony epret keresett, dudolt hozzá valamit, amikor hirtelen beleütközött a fejembe és borzasztóan megijedt. Gyorsan felugrom, felemelem a fazekat, hozzá viszem és már messziről intek: „Ne félj!“ Amikor azonban közelebb megyek, kiesik a fazék a kezemből. Mintha a villám ütött volna belém, felkiáltok és ime ott állunk egymással szemben, egymás kezeit szorongatjuk: én és a puposom . . .

És ez mind valóság volt és nem álom. Mindent tisztán látok: hatalmas fák állanak körülöttem, a madarak énekelnek és fütyörésznek az ágak között és velünk együtt örvendeznek. Mert mi ketten meg vagyunk, sirunk és nevetünk is az örömtől. Mind a ketten meg vagyunk lepve, egyik a másikat kérdi, hogy miképen került ide? És mindketten elbeszéljük, hogy miken mentünk keresztül. Elbeszélte azt a sok gyötrelmet, amit azóta kellett kiállania, hogy a banda elhagyta a várost. Ez is a vöröshaju cselvetése volt. Nem akarta, hogy a feleségem beleegyezzen a válásba, mert attól félt, hogy akkor azt kivánja tőle, hogy ő vegye feleségül. A vak jól fogott ugyan neki, de feleségre nem volt szüksége. Ő csak pénzt akart vele keresni, de hadd tartozzék csak máshoz. Egyszersmind engem is szerencsétlenné akart tenni. A pupossal való barátságom egyáltalán nem tetszett neki és kereste az alkalmat, hogy bennünket elválaszthasson. Amikor engem lerázott a nyakáról, alaposan kezeibe vette a feleségemet és csakhamar megmutatta neki, hogy kié a hatalom; mert tisztában volt vele, hogy körmei közül most már nem szabadulhat meg.

Hát mit is tehetne egy vak ellene? Idővel alaposan megunta, átadta az öregnek, hogy most már ő járjon vele koldulni és vele játsza el azt a komédiát, amit tavaly velem. A vöröshaju valósággal a vérét szivta; rettenetesen verte s az öreg sem kimélte. Szegény asszony rövid idő alatt egészen megöregedett, az arca olyan fekete lett, mint a föld. A banda egész éven át városról-városra vándorolt. Ma reggel érkeztek ide az erdőbe, hol megállottak, hogy megpihenjenek. A pupos elment az erdőbe eprészni és — ahogy mondotta — szép eperre bukkant: reám.

Én is elbeszéltem, hogy min mentem át és miképen kerültem ide az erdőben Glupsk felé tartván. Elhatároztuk, hogy most már sohse válunk el egymástól és minden eszközzel ráveszem a feleségem, hogy a válásba beleegyezzen. És ha nem egyezne bele, akkor mind a ketten megszökünk a bandától és Isten kezébe tesszük le sorsunkat. És amint igy, egymás mellett ülünk és egymásnak örülünk, hirtelen felhangzik az erdőben: „Halló!“

„Ez a banda közül való“, — mondja a pupos — „engem keresnek“. Alig mondotta ezt ki, egy fickó jelent meg, akire azonnal ráismertem. A fickó nagyon elégedetlenül nézett rám és gunyosan mosolygott. Nem sokat komédiáztunk, hanem nekiindultunk.

(Folyt. következik.)

Lapozgatok a „Bünügyi Nyilvántartó"-ban

(*Cluj-Kolozsvár*, január 10. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) A rendőrség bünügyi osztályánál egy nagy fekete album vonja magára az ember figyelmét. Ez az album a „Bünügyi nyilvántartó" és benne békés egyetértésben buzódnak meg a Nyomor, a Bün reprezentánsainak fényképei. A dolgozóknak különböző fegyházakban és börtönökben vesztegelnek, — várják a szabadulás óráját, amelyet talán arra fognak felhasználni, hogy ujabb bünt kövessenek el.

A bünügyi osztály vezetője készséggel tárja elém az albumot. Amint lapozgatok benne, mintha ezer titok rajzolódna elém. Az első oldalon három egyforma arc merül felém. Rokonvonások, az első pillanatban meg lehet állapitani, hogy testvérek. A képekhez csatolva a három bünöző életrajza. Anya és két fia. Együtt követtek el betöréseket. Megdöbbenve látom magam előtt azt a mélységet, mely a bünt az emberi méltóságtól elválasztja. Egy anya, aki arra oktatja fiait, hogy lopjanak, csaljanak, esetleg gyilkoljanak is, mert a becsületes munkától csak gyengén telik a megélhetésére. Nem tudom ki bünösebb. Ez az elvetemült anya, vagy a társadalom, melyet alapjaiban kellene megváltoztatni. Amint töprengek, a három arc némán merül rám és érzem, hogy a szemek megbánás nélkül szegődtek a fényképező gép lencsájébe.

A másik lapon dagadt pupillák mögül hunyorogva néz reám két szem. Notórius nemzetközi betörő betörésen érték tetten a kolozsvári detektivek abban a pillanatban, amikor a feltört Wertheim-szekrényből zsebébe akarta sülyesztení az ott talált értékeket. Eddig öt izben, összesen tizenhárom évig volt különböző betörőzsákért elitélve, Melléje tizenhat tizennyolc éves suhancz nevető fényképe van ragasztva. A nevető arc duzzadó életkedvet árul el, vonásai pedig sok intelligenciára engednek következtetni. Ha nem volna alatta a rendőrség nyilvántartási száma, könnyen abba a tévedésbe esnék, hogy a fiu valamelyik gimnáziumban most készül érettségire. Zsebmetsző, még pedig veszedelmes. Alig néhány hónap alatt százezrekre menő összeget harácsolt össze zsebtolvajlással és ebben annyira tökéletesitette magát, hogy néha régi kipróbált szaktársaik is kértek tanácsot tőle. Jelenleg a nagyenyedi fegyházban várja a szabadulás óráját.

Az albumban ezután sorra következnek hamishártyások, közönséges besurranó tolvajok, sikkasztók, okirathamisitók és más fantasztikus bünözők. Tovább lapozgatva egy vigyorgó asszonyi arc ragadja meg figyelmemet. Az arcra vad Szerelmi ergiák nyomai szántottak mély barázdákat. Viharos életje után a kerités jövedelmező foglalkozására vetette magát. Önkéntelenül is gondolok e szörnyeteg áldozataira, fiatal tapasztalatlan gyermekleányokra, akiket raffináltan, mézes szavakkal keritett hálójába azért, hogy betegidegzetü kéjencekének nyomorult pénzért kiszolgáltassa őket. Azt kizem az összes társadalmi bünözők között ő a legbünösebb. Vannak itt azonban olyan bünösök fényképei is, akik bünelket nem önzőnösen követtek el, hanem a nyomor vitte rá őket.

Már csak önzőnszerüen forgatom a lapokat. Mint a nap krónikása, egyszerüen lejegyzem az előttem lévő adatokat. Fiatal parasztasszony. A rendőrségre azért került, mert nagyvásár alkalmával kis nadrágot lopott három éves fiacskája részére. Másik: fiatal urilcány. Még egészen gyermeknek látszik. Alig hogy iskolaéveit elvégezte, egy csábitó hálójába került. Aztán egy fájdalmas éjszaka emlékének gyümölcsét el akarta pusztitani. Másik fiatal leány. Tetszeni akart. Felkereste a nagyforgalmu üzleteket, ahonnan a megtekintésre elébe tett áruk egy részét kabátja alá dugta, hogy azok árából uj ruhákat csináltasson magának.

Lassan az album végéhez érek. Itt találkozom egyik ismerőssel, a rokkant főhadnagygyal, akit nemrégiben mutattam be az olvasó közönségnek. a sorrendet ezen a lapon egy jól öltözött fiatalember fényképe zárja be, Medvegy Vilmos, jóismerőse mindnyájunknak. Néhány évvel ezelőtt került Kolozsvárra, ahol rövidesen a legjobb társaságba volt bejáratos. Vilit mindenki ismerte és kedvence volt a kolozsvári szurozó társaságoknak. Banktisztviselőnek mondotta magát, de az éjszakákat arra használta fel, hogy társai segitségével rövidebb, de annál jövedelmezőbb látogatásokat tegyen az egyes üzletekben. Azonban őt is elérte végzete és rendőrkézre került.

Bihari Miklós

Borzalmas rablógyilkosságot követett el egy budapesti csendőrfőhadnagy és felesége

A hullát feldarabolva a Dunába dobták

(*Budapest*, január 10. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) Szenzációs rablógyilkosság tartja izgalomban Budapestet, amely elvetemültségével meghözelíti a németországi emberevők aljasságait. A budapesti szenzáció főszereplője egy csendőrfőhadnagy, a csepeli csendőrség parancsnoka, aki feleségével összejátszva meggyilkolt egy budapesti hentesmestert, majd kirabolva, a hullát feldarabolta és a hullarészeket papirba csomagolva a Dunába dobta.

A csepeli Dunaparton tegnap reggel emberi hullarészeket vetett partra a viz. Az esetet azonnal jelentették a rendőrségnek, amely nagyarányu nyomozást foganatositott. Néhány órával később egy éjjeli őr jelentkezett vallomástételre. Előadta, hogy csütörtökről péntekre virradó éjjel egy csendőrfőhadnagyot látott a Dunaparton, aki gyanus csomagot dobált a vizbe. Arra a kérdésre, hogy a csomagban mi van, a főhadnagy azt felelte, hogy kutyája hullját dobja a vizbe, mire az éjjeli őr bocsánatot kérve eltávozott. Az éjjeli őr vallomása alapján előállitották a csepeli csendőrség parancsnokát, *Léderer Gusztáv csendőrfőhadnagyot, aki rövid kihallgatás után bevallotta, hogy gyilkosságot követett el és az emberi hullarészeket ő dobta a Dunába.* Bevallotta azt is, hogy a meggyilkolt: Kudelka Ferenc budapesti hentesmester.

Tettestárs a gyilkos felesége

Miközben a rendőrség Léderer Gusztávot vallatta, a detektivek kiszállottak a főhadnagy Tölgyfa-utcai lakására. A főhadnagy felesége a detektivek hosszas faggatására azt vallotta, hogy e hó 7-én meglátogatta őket Kudelka Ferenc hentesmester, aki régi ismerősük volt és férje távollétében szerelmi ajánlatot tett neki, de ő elutasitotta, mire Kudelka erőszakosan meg akarta ölelni. Ebben a pillanatban érkezett haza a főhadnagy, revolvert rántott és hátulról agyonlőtte a hentesmestert, aki azonnal holtan terült el a földön. A főhadnagy a holttestet azután egy nagy konyhakésével feldarabolta és az egyes részeket papirba csomagolva a Dunába dobta.

A bünügyben ma reggel fordulat állott be. A meggyilkolt hentesmester családja ugyanis bejelentette, hogy Kudelka amikor eltávozott hazulról 100 millió koronát vitt magával. A rendőrség e bejelentés alapján házkutatást tartott a csendőrfőhadnagy lakásán, ahol a százmillió koronát megtalálta. Megállapitotta a rendőrség azt is, hogy az asszony a férjével összejátszott és a hentesmester szerelmi ajánlatáról szóló mesét csak kitalálta. A rendőrség erre ma reggelre a csendőrfőhadnagy feleségét is letartóztatta.

A késő éjjeli órákban kezdték meg a gyilkos főhadnagy és felesége kihallgatását, akik beismerték, hogy a gyilkosságot ők követték el. A továbbiak során kiderült az is, hogy a hullának csak egy részét dobták a csepeli Dunapartról a vizbe, másik részét egy kofferbe gyömöszölve a Margit hidról dobták a Dunába. A kofferrel a Margit-hidhoz való elszállításában segédkezett a gyilkosnak öccse, Léderer Sándor bankhivatalnok is, aki ugy tudta, hogy a kofferben könyvek vannak.

Öt koffer

Lédererné ujabb kihallgatása során fentartja előbbi vallomását majd igy folytatja:

— A lövés után én kimenekültem a konyhába, majd visszajöttem és feltöröltem a vért a padlóról. Férjem kijelentette, hogy a holttestet fel kell darabolni. Parancsait ellenkezés nélkül teljesitettem. Behoztam egy bárdot, konyhakést és közösen feldaraboltuk a hullát. Azután együtt tüntettük el a nyomokat. A hulla feldarabolása féltizenkettőtől reggel öt óráig tartott. Hajnalban kis kofferben szállitottuk a darabok egyrészét a Pálffy-térre, ahonnan a Dunába öntöttük. Másik három koffert sógorom, Léderer Sándor segitségével kivittünk Csepelre. Sógorommal azt mondottam, hogy a kofferben könyvek vannak. Csepelen megpróbáltuk a kofferek tartalmát a Dunába önteni, de csak férjemnek sikerült, mert az éjjeli őrök folyton arra jártak. A hullával telt két koffert aztán visszahoztuk és feltettük a padlásra.

— Az izgalmak súlya alatt bevallottam sógorommal a gyilkosságot és átadtam neki 60 millió koronát megőrzés végett. Azonkivül eltettük Kudelka duplafedelü aranyóráját, aranyláncát és két briliáns kövel kirakott gyűrüjét. Bőr cigarettatárcáját elégettem.

Lédererné vallomása alatt többször kért szünetet, de egyébként teljesen nyugodtan viselkedett. Ma délelőtt rendőrautón a tett helyszinére vitték, ahova néhány perccel később a Margit-körüti katonai fogházból férjét is elhozták.

A csendőrfőhadnagy előadta, hogy felesége költekező életmódja vitte rá a gyilkosságra és az asszony bujtatta fel a gyilkosság elkövetésére. Azzal fenyegette meg, ha nem követi el a gyilkosságot, megcsalja Kudelkával. A gyilkosság ugy történt, hogy Kudelkának ágyat vetett a felesége a diványra, ahol aztán egyszerre lőtte. Állitását feleségével történt szembesitése során is fentartotta.

A szembesités után a meggyilkolt öccsét, Kudelka Lajost hallgatta ki a rendőrség. Kijelentette, hogy nem hiszi azt, miszerint bátyja és Léderné között viszony lett volna. A meggyilkolt hetekkel szelőtt emlitette rokonsága körében, hogy százmilliót akar összeszedni, mert Lédererékkel kitünő üzletet tudna csinálni. Tudja, hogy szerdán Lédererékhez ment, de elmaradása nem tünt fel, mert elvált ember volt és gyakran napokig nem látták.

Kudelka Kálvária téri lakótársai azt vallották, hogy Kudelkát csunya, erőszakos embernek ismerték, aki sokat dorbézolt és berugott állapotban rendesen nagyon durva volt.

Szabadlábra helyezték az egyik Barmat-fivért

A német reakciósok határozati javaslata. Holland pénzcsoport siet a Barmat-cég megmentésére

(*Berlin*, január 10. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) Egyelőre még ki sem hallgatták a Barmat fivéreket, mégis az egyiket, *Salamont, az ügyészség már szabadlábra helyezte.*

Hollandiából, ahol — Barmat fivérek nagy kereskedelmi karriérje kezdődött, egy pénzcsoport képviselői jöttek Németországba, hogy ott a Barmat-vállalkozásoknak pénzügyi segitséget nyujtsanak.

A nagy garral és antiszemita tendenciákkal meginditott panama-perben a letartóztatottak *egymás után helyezik szabadlábra.* Ma már a Julius és Hersch Barmat fivéreken kivül a vizsgálati fogságot *Kautz* miniszteri tanácsos, *Heliwig* pénzügyi főtanácsos, *Rabbinovics* ügyvéd, *Staub* és *Klenske* kereskedők ellen javasolta az ügyészség.

A letartóztatottak ügyébe a törvényszék büntető tanácsánál panaszt emelt a fogvatartás törvénytelensége ellen. A Barmat-fivérek nyilatkozatot tettek, hogy hajlandék szabadlábrahelyezésük esetén *a Preussische Staatsbanktól igénybe vett hiteleiket a cég Hollandiában lévő vagyonával lefedezni.*

Ujabb szenzációja a Preussische Staatsbank kárára elkövetett panamának, hogy a Reichstag német nemzeti képviselői határozati javaslatot terjesztettek a törvényhozás elé, amelyben parlamenti vizsgálóbizottság kiküldését kérik. E bizottság feladata megvizsgálni, vajjon a Kutisker, Barmat és Michael esetében azzal, hogy a Staatsbank fedezetlen hitelt nyujtott, a birodalom érdekei nem szenvedtek-e. Kinyomozandó továbbá, hogy az eseményekért kik és milyen intézmények felelősek, hogy ellenük megfelelően eljárni lehessen.

Minthogy azonban a Preussische Staatsbank kára megtérül, a határozati javaslatnak *csak demonstrativ* jellege van.

— **Aca de Barbu operaénekesnő hangversenye.** *Aca de Barbu* asszony, a román opera kiváló énekesnője, aki annyi operaestén át gyönyörködtette már a kolozsvári közönséget, e hó 15 én este 9 órakor a román konzervatóriumban hangversenyt rendez. (Király-utca 14.) A kiváló énekesnő a legkiválóbb szerzőkből válogatta össze müsorát: Wagner, Liszt, Massenet, Richard Strauss, Brahms, Grieg, Marcagni, Dima, Sorban és Bredicsanu dalaiból fog énekelni. Jegyeket előre a román opera pénztáránál lehet váltani.

A 19-es számu migrás gazdája elmondja hogyan élnek az erdélyi zsidók falujában

(Cluj-Kolozsvár, január 10. Az Uj Kelet tudósitójától.) Ha majd a késő utodok megirják egyszer ennek a kornak zsidó történetét, a legszebb lapokat minden bizonnyal annak a hősies küzdelemnek fogják szentelni, amelyet az Erec Jiszraelbe hazatérők a föld meghódításáért folytattak. E küzdelem nagyszerüsége nemcsak abban rejlik, hogy egy kétezer év óta parlagon heverő, elhanyagolt, szinte megkövesedett talajt kell ujra beállitani a teremtő élet vérkeringésébe, de sokkal inkább abban, hogy azok, akik e munka elvégzésére vállalkoznak, legnagyobbrészt olyan emberek, akiknek ezelőtt soha semmi közösségük sem volt a földdel, a föld megmivelésével, kényes városi népség, amely azelőtt nyilván mélyen megvetette a közönséges paraszti munkát.

Hogyan lesz a szatócsból — paraszt

Nekünk, európai galutban élő embereknek Palesztinával kapcsolatban mindig is az volt a legfeszengőbb kérdésünk, vajjon képesek lesznek-e a tulnyomórészt szellemi foglalkozásu zsidók visszatérni robusztus mezőgazdasági munkához és a földmives paraszt egyszerü igénytelen életmódjához. Valamikor ez volt a legsulyosabb ellenérv a cionizmussal szemben és még ma is igen sokan vannak, akik ebben látják a zsidó állam gyakorlati megvalósulásának legnagyobb akadályát.

Amióta odakint Erec Jiszraelben lerakták alapkövét az első erdélyi zsidó falunak, a közvélemény legéberebb érdeklődése éppen arra irányult, miképen válik be a palesztinai épitőmunkában az erdélyi zsidó emberanyag. Hogyan alakul át a falusi kereskedő, a városi kereskedő és hivatalnok kemény fizikai erőt kifejtő munkásemberré, hogyan egyszerüsödik le és tisztul meg életmódja az igénytelenségnek arra a fokára, amelyet minden honalapitó munka megkövetel. Ez az első kérdésünk mindenkor, ha valakivel találkozunk, aki Palesztinából tér vissza.

A 19-es számu migras gazdája

A napokban alkalmunk volt beszélgetést folytatni egy olyan emberrel, aki maga is résztvesz ebben a csodálatos processzusban, a palesztinai erdélyi falu egyik gazdájával, a 19-es számu migras (telek) tulajdonosával. *Salamon* Adolf, a kolozsvári Barzel vasnagykereskedő cég beltagja, körülbelül félévvel ezelőtt ment ki Palesztinába, hogy mint az erdélyi falu egyik polgára folytassa további életét. Most azért jött vissza Kolozsvárra, hogy magával vigye családját. Elárasztottuk a kérdések halmazával. Faggattuk. Igyekeztünk megtudni tőle, vajjon nem bánta-e meg elhatározását; nem vágyódik-e vissza, amikor a tikkasztó hőségben földet kell turnia, az európai kultura kényelmébe. Le tudott-e mondani azokról az igényekről, amelyeket itt mindenki természetesnek talál, de amelyeket Palesztina ma még nem tud kielégiteni. Feleletet kértünk tőle, őszinte, kertelés és szépitgetés nélkül való feleletet arra, vajjon csakugyan vissza tudnak-e térni a földhöz azok, akik még kétezer év óta elszakadtak tőle.

Salamon Adolf minden kérdésünkre egyszerü és őszinte feleleteket adott. Csak rövid ideje van kint Palesztinában, de szavain már érezni lehet egy egészen uj és egészen más életviszonylat hatását.

Akik sohasem láttak földet

— Nekem nem volt egészen uj dolog a mezőgazdaság, mert apám itt is ezzel foglalkozott és a szünidőket én is falun töltöttem. De vannak ott kint az erdélyi faluban olyanok is, akik azelőtt soha sem láttak földet. Amikor kimentem Rub El Naszrába, mindössze három faház volt ott és édesapámnak a kőháza. Az első dolgom volt, hogy házat épitsek magamnak. Haifából hoztam fasnyagot és társaim segitségével hamarosan tető alá hoztam. Szukkotkor hullott le az első eső és a második eső után hozzáfogtunk a belsőségek felszántásához. A falu minden egyes tagjának van 10 dunam belső földje és 86 dunam külsősége. Én egy lóval szántottam, a többiek két ökörrel, vagy lóval. A belsőségbe mindenekelőtt zabot vetettünk. Buzát az idén még nagyon keveset vetettek a kolónián, mert a talajt jobban kell előkészitni. Vetettünk ezenkivül bükkönyt, répát és kisérletképen — mert ilyent még nem termelnek Palesztinában — vetettünk baltacint és lóherét. A magvak nagy meglepetésünkre még félannyi ideig sem voltak a földben, mint nálunk és máj is kikeltek. A lóhere például itt Romániában 14—21 nap alatt kel ki, ott Palesztinában kikelt nyolc nap alatt. A répa is kikelt öt nap alatt.

Egészségesek lettek a betegek

— Hogy elbirjuk-e a nehéz földmives munkát? Akik kimentek, mind elég erősnek bizonyultak a munkára. Igy például az öreg Hirsch bácsi a Monostori-utról, aki már hetvenötéves és itthon egész beteg ember volt és szigoru diétikus koszton élt, odakint szinte megfiatalodott. Egész nap a mezőn dolgozik és hallani sem akar diétáról. Sróhli Mórnak sulyos idegbaja és tüdőcsucshurutja volt. A tüdőcsucshurutjából már teljesen kigyógyult, az idegességnek nyoma sem látszik rajta és egész nap egyedül szánt a földjén. Én magam is szivbajos voltam. Buziáson gyógykezeltettem magam. Amikor kimentem Palesztinába, megvizsgáltattam magam az orvossal, aki azt mondta, hogy kiméljem magam. Most mielőtt visszajöttem, ujra megvizsgáltattam magam azzal az orvossal, aki teljesen meglepődve mondta, hogy olyan javulást észlel, mintha kicserélték volna a szivemet. *Pedig annyit dolgoztam, mint idehaza egy béres.* De talán éppen ez tett jót. Egész nap a szabad levegőn vagyunk. Augusztusban jöttem ki, a legmelegebb hónapban, de a klimát alig éreztem melegebbnek, mint például Buziáson, ahol a nyaraat töltöttem. A mezőn állandóan kellemes szellő fujdogál, ami lényegesen enyhiti a hőséget. Az öltözetünk egy fehér nadrág és egy chalucing. Mindenki saját maga müveli meg a földet családtagjaival. Munkást csak kivételes esetekben fogadunk fel, természetesen chalucokat.

Juhpásztor, aki Shakespeare-t olvas

— Jelenleg csak egy fizetett munkás dolgozik a falun, a juhpásztorunk. Néhány hónappal ezelőtt vettünk százhuszonnyolc juhot és nagy reményeket fűztünk a várható eredményekhez. A juhászunk egy lengyelországi zsidó fiu, rendkivül érdekes és intelligens ember, gyönyörüen beszél héberül, nem is akar beszélni másként. Amikor kimegy a mezőre, a zsebei mindig tele vannak könyvekkel. Én magam találtam egyszer a mezőn, amint Shakespeare-t olvasta héberül és jegyzeteket készitett mellé. Azonban ne gondolja kérem, hogy emiatt elhanyagolja a munkáját. Nagyon gondos és szorgalmas fiu és mi teljesen megvagyunk elég dve vele.

— Ami az életmódunkat illeti, az bizony egészen más, mint az itteni volt. Rendszerint reggel félötkor kelünk fel és ellátjuk a marhákat. Ilyenkor esős évszakban hat órakor virrad. Amikor megvilágosodik, megimádkozunk minjanunkat, utána megreggelizünk és azonnal befogunk és kimegyünk szántani a mezőre. Ha közel vagyunk a házunkhoz, délire hazamegyünk ebédelni, de ha messzibb dolgozunk, akkor kihozzák az ételt a mezőre.

Egyszer hetenkint hus

— A kosztunk is más, mint itten. Általában hetenkint egyszer, szombaton eszünk hust. Csütörtökön rendszerint levágunk egy fiatal marhát és szétosztjuk. Palesztinában általában igen kevés hust esznek s az orvosok is ajánlják a mértékletes husfogyasztást. A táplálék sulypontja a főzelékeken, a sült és főtt tésztákon van. Zsir helyett főleg finom olajjal főznek. A szezámolaj teljesen szagtalan és nagyon jó. Alkoholt nagyon keveset fogyasztunk, ugyszólván csak szombaton kiddusra. Palesztinában még nem láttam részeg embert, jóllehet kitünő borok vannak.

— Nem bántam meg, hogy kimentem, mert odakint szabadnak és boldognak érzem magam. Azok, akik visszajöttek, megriadtak a kezdet első nehézségeitől. Akinek azonban bátorsága van megbirkózni a kezdés küzdelmeivel, az boldog otthonra és hazára lel Erec Jiszraelben.

Nagy karácsonyi nőikalap vásár.
Csak dec. 31-ig filckalapok 275 lej. Cilinder és bársony kalapok 390 lejtől az
"IDEAL"
kalapüzletben, Cluj, Calea Regele Ferdinand 8. szám. Gólya-áruházzal szemben.

Uj! Kisiparosok butorlerakata Uj!
Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 63. (volt Ferencz József ut). Állandóan raktáron modern és olcsó
butorberendezések
Terv után vállalunk és terveztetünk.

Kényelmes, tartós munkát készit Kohányi kárpitos Str. G. Baritiu No 12. (volt Malom-utca)

Lloyd 2947
Arany Ezüst
legszebb kivitelben órák legjutányosabban
Ajándék- és diszmütárgyak dus valasztékban.
Fenyő és Braunfeld
Királyi udvari szállitók
világvárosi ékszerüzletében kaphatók.
Cluj, Piața Unirei No. 15.
Telefon interurbán: 643.

Modern ruhafestés, tisztitás CINK-nél, CLUJ Lloyd 3022.

Divatos nőikabátok végleges kiárusitása mélyen leszállitott, minden elfogadható áron. URANIA áruház Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 84. Uránia-mozival szemben. Sirocco 166

A női divat legszebb anyagai állandóan nagy választékban. — Elsőrendü anyagok. Szolid árak!
Grünwald és Steiner
női divat különlegességek áruháza.
Cluj, Piața Unirii No 12.

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánsági zsidóság napilapja
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Új Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

A mai naptár

A zsidó nép élő fájának leszáradt ága. Éppen aktuális ez a szállóigévé vált mondás. Szokolov tollából pattant ki először ez a mondás és azóta rajta ragadt a magyarnyelvű zsidóságon. Valahányszor nagystílű, népi jelentőségű megmozdulásokban regisztrálni kellett a Magyarországon lakó zsidóság részvételét, részvétlenségét a közös ügyben, a kelek mindig lemondóan legyintettek és beletörődve hangzott fel Szokolov szállóigéje: a zsidó nép élő fájának leszáradt ága...

Vasárnap
5685 Tévét 15
1925 január 11.

Hétfő
5685 Tévét 16
1925 január 12

Pedig ez egyszer, a nagy tudósnak, a polihisztor Szokolovnak talán, nem volt teljesen igaza. Bizonyára, a magyarajku zsidó tömegek, — legalább és a legutóbbi időkig, — nem vette ki részét, számához és erejéhez méltóan a zsidó népi törekvésekből. De azért száraz ágnak, halott ágnak mégsem lehetett mondani. Csak meg kellett rázni ezt a lomha tömeget, ezeket a száraznak látszó ágakat és a zsidó megvalósulások ezer életszínű gyümölcseit hullatja magáról. Az erdélyi példa bizonyít.

És a legérdekesebb az, hogy ez a száraznak látszó ág erőtendő mozdulatlanságában is a legszebb zsidó gyümölcsöket teremte meg. Furcsa véletlen volt-e, vagy okszerű összefüggések konzekvenciája, — bizonyos az, hogy a zsidó tudományosság világnevezetességű képviselői nagy számban éppen a magyar ajku zsidóságból kerültek ki. Január 12-ik napja az egyik ilyen nagyhírű zsidó tudós születésének évfordulója. Sokan vannak még a magyar területeken, sokan vannak azok között is, akik ezt a nehány sort olvasni fogják, — akik még nem is olyan nagyon régen a tanítványai voltak. Bacher Vilmos, a világhírű zsidó orientalista, a budapesti rabbiszeminárium volt tanára és igazgatója 1850. január 12-én született. Hatalmas koponya volt, Goldzieher mellett egyike a legnagyobb tudósoknak, akinek szava döntő tekintélyű volt a világ tudósainak körében Fáradhatatlan tanító és ragyogóan meleg zsidó szív. Igaz: mi az élő zsidó életet sohasem láttuk kimerítve és megteljesülve a puszta tudományosságban. A mi képzetünkben a zsidóság sohasem volt valami exotikus, nagy, bezárt könyvtár, amelynek lelakatolt kapuihoz csak a kiváltságosaknak adatott meg a szezámkulcs. De azért illik nekünk is kegyelettel megemlékezni erről a nagy zsidó tudósról, aki hosszú életét halott könyvek kötetei töltötte el, de szíve azért megmaradt zsidó szívnek.

Abban az időben, amikor a zsidó nemzeti újjászületés eszméje, még csak mint talajtalan gondolat bolyongott a magyarországi zsidóság körében, amikor még csak nehányan, gyerekek, gimnazisták és egy két egyetemi hallgatók voltunk azok, akik talán magunk le tudtuk miért, de cionistáknak vallottuk magunkat, akkor ez a nagy zsidó tudós egyike volt azoknak a kevesek nek akik meleg mosollyal intettek biztatást fiaink. Ő maga soha sem vett részt semmiféle politikai megmozdulásban. A cionizmustól is távol tartotta magát. De meglátta, megérezte bennünk gyerekekben a jövendő nemzedék zsidó diadalát és azt a meglátást éreztette is velünk. Sok volt, nagyon sok volt nélkünk ez akkor. Akik olvassák ezt a néhány sort, akik részt vettek a kezdetek kezdetén, akik tanítványai, még most is vannak nehányan itt Erdélyben is, azok tudják — és talán főleg éppen nekik szólt ez a megemlékezés.

g. j.

***

— **A kolozsvári Tarbut gimnázium nő. vendékeinek müsoros ünnepélye Lugoson** December 20-án a Tarbut kolozsvári diákjai Lugoson sikerült chanuka-estélyt rendeztek. A müsor Weimann lendületes zsidó prológusa nyitotta meg. A müsor további részében mint szavalók kitünőek voltak: Braun Dincsi, Antal János, Ernster E. és Liebermann Sári. Nagy sikert arattak Weimann Vilmos Braun Dincsi és Liebermann Sári kitünő lakitásukkal Frischmann David „Jobbomnál Michael" cimü drámai szimbólumában. Nagy élvezetet nyujtott a közönségnek Eckstein Béla zsidó énekszólói. A Vajda Ila balletmüvésznő által betanitott „Aida" templomtáncában a legtöbb sikert Simon Irén aratta. Jók voltak még Boskovits Sándor karvezető, Löwinger és Krausz Miksa. A lugosi rendezés körül nagy érdemeket szereztek magának: dr. Kirschner, dr. Berdach és dr. Deutsch a lugosi zsidók vezetőtagjai, továbbá Kaufmann Katica, az Aviva vezetője, Neumann Ernő és Stern Miksa barisszianusok. A kolozsvári ifjuság utközben Marosilyén ünnepelte meg a chanukát egy hangulatos teaestély keretében.

— **Jókai teljes életrajza.** A Jókai centenárium közeledtével két kiváló erdélyi hirlapiró elhatározta, hogy a nagy mesemondó: *Jókai* Mór méltó megünneplésére egy Jókai albumot ad ki, mely a nagy költővel legkisebb vonatkozásban levő eseményeket is hűen regisztrálni fogja s életének erdélyi vonatkozásait hozza nyilvánosságra. Az album szerkesztői: *Tabéry* Géza iró, *Hilf* László lapszerkesztő és *Parlagi* Lajos arra kérik a közönséget, hogy aki bárhol Erdélyben addig fel nem dolgozott Jókai emlékekről tud, azt küldje be a szerkesztőség (Odade-Mare, Str. Nicolae Jorga No 29. Parlagi Lajos) cimére.

— **Aki az apósával csalja meg férjét.** Nagyváradról jelentik: Érdekes válókeresetben hozott ma délelőtt itéletet a nagyváradi törvényszék. A válókeresetet Farkas Gábor érseliki lakos indította a felesége ellen, aki őt, amig orosz fogságban sinylődött, tulajdon apjával megcsalta. A viszonyból egy gyermek is származott. A férj hazatérve a fogságból, értesült feleségének hűtlenségéről, el akart válni, de háromhónapi különélés után megbocsátott a hűtlen asszonynak és ujra összeköltöztek. A kibéküléstől körülbelül egy év telt már el, amikor Farkas Gábor egy késő este váratlanul ment be a felesége szobájába, akinél legnagyobb meglepetésére apját találta. A helyzet félremagyarázhatatlan volt, a férj saját apját in flagranti találta a feleségével és most már végérvényesen külön költözött és meginditotta a válókeresetet. A nagyváradi törvényszék ma foglalkozott az üggyel. Bizonyoltnak találták az asszony hűtlenségét és a biróság kimondotta a válást, itéletében kimondva, hogy az asszonynak nem szabad férje nevét ezután is viselnie.

Az ipari és kereskedelmi felügyelők közös kongresszusra ülnek össze Bukarestben

Javaslatok az ipari és kereskedelmi közigazgatás reorganizálására

(*Cluj Kolozsvár*, január 10. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) Január 20-ikán az ipari és kereskedelmi közigazgatás szempontjából fontos esemény fog lezajlani Bukarestben. Ezen a napon gyül össze az ipari és kereskedelmi felügyelők kongresszusa, hogy az ipari és kereskedelmi közigazgatás legaktuálisabb kérdéseit megtárgyalja. Messzemenő javaslatokat fognak előterjeszteni ezen a kongresszuson, melyeknek megvalósulása komoly kihatással lesz az egész románia közgazdasági életre.

A kongresszuson javaslatot fognak tenni a legfelsőbb gazdasági tanács (Comisia Speciala Economica) munkásságának egyesitésére vonatkozólag. Eddig ugyanis ennek a nagyfontosságu szervnek munkáját nagyban megszavarta az a körülmény, hogy megbizásait nem egyöntetűen adta ki az ipari és kereskedelmi felügyelőségeknek, hanem az ipari ügyekben kizárolag az iparfelügyelőségek, kereskedelmi ügyekben kizárólag a kereskedelmi felügyelőségek véleményét kérte ki. A kongresszus lezajlása után remélhető, hogy minden, az ipar és kereskedelem egyetemét érdeklő kérdésben egyszerre fogják kikérni a két felügyelőség *közösen* megszerkesztett véleményét. Igy megszünik az a visszásság, hogy a nagyipar a kereskedelmi minisztérium kebelében működő legfelsőbb gazdasági tanács határozatairól mindig később szerezzen tudomást, mint a kereskedelem. Általános érvényü kérdésekben e két hivatal egyesiteni fogja működését, olyformán, hogy a megküldött javaslatokra a két felügyelőség közösen kidolgozott javaslatot fog előterjeszteni és egyben egyidőben fogja érdekeltjeit értesiteni a legfelsőbb gazdasági tanács döntéseiről.

Ettől függetlenül is, a kongresszuson javaslatot fognak tenni az ipari és kereskedelmi felügyelőségek egyesitésére. Egyik legfontosabb tárgya lesz a kongresszusnak a munkaügyi minisztérium és az ipari és kereskedelemügyi minisztérium hatáskörü összeütközéseinek eliminálása. Tudvalevő, hogy különösen az idegen szakmunkások kérdésében ezek a hatáskörü összeütközések igen sokszor áldatlan állapotokat teremtettek, melyeket végeredményben az ipar és kereskedelem érdekei sinylettek meg.

Foglalkozni fog a kongresszus a „Legea Sanitara"-nak az erdélyi iparra vonatkozó rendelkezéseivel is, melyek különösen a borpincetulajdonosokra és a szeszgyárosokra vonatkozólag tartalmaznak sérelmes intézkedéseket. Az iparfelügyelőségek tisztán látják ezeknek az intézkedéseknek az erdélyi viszonyokra való alkalmazhatatlanságát, éppen ezért komolyan sikra fognak szállani ezen intézkedések megváltoztatása érdekében. Ezzel egyidejüleg az iparfelügyelőségek képviselői javaslatot fognak tenni az iparfelügyelőségek hatáskörének kibővitésére is, ami annál is inkább fontos, mert igen sok, speciálisan ipari kérdésekben eddig olyan hivatali szervek gyakoroltak iniciativát, amelyeknek nem volt meg a sok szaktudást és hozzáértést igénylő tisztánlátásuk ezekben a kérdésekben.

Végül javaslat fog elhangzani a kongresszuson a romániai ipar szempontjából oly nagy jelentőségü ipari statisztika technikai adatainak és számitásainak standardizálása érdekében is.

Mint illetékes helyen értesültünk, a kongresszus fentvázolt nagy horderejü kérdéseinek realizálása az ipari közigazgatást az egész vonalon hivatva van reorganizálni, mely ha sikerül, ugy az ipari élet minden vonatkozásában érezni fogják az érdekeltek ennek előnyeit.

— **Rendőri hirek.** *Bács* János Pata-utca 74 szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy azalatt az idő alatt, amig ő a kórházban betegen feküdt, valaki ellopta bezárt lakásáról a madracát és néhány értékesebb ruhadarabját. Kára ötezer lej. A II. kerületi rendőrség a tettest Cs. Irma, ugyanazon házban lakó 18. éves leány személyében letartóztatta. — Dr. *Halász* gyógyszerész feljelentést tett a rendőrség, hogy a Györgyfalvi-ut 89. szám alatti tanyájáról huszezer lej értékü takarmányát ellopták. *Matzia* komisszár, a második kerületi rendőrség főnöke a tettesket *Török* Lőrinc, *Balázs* György és *Szilágyi* János személyében letartóztatta. — *Georgescu* Emilie, Heltai-utca 5. szám alatti kereskedő bejelentette a rendőrségen, hogy üzletét feltörték és onnan tizezer lej értékü árját ellopták. A második kerületi rendőrség a tettest *Almási* Béla suszter személyében letartóztatta, aki beismerte a betörést.

* **Purgó** békebeli minőségben csak eredeti dobozban.

Nagy
harisnyavásár
mélyen leszállitott árakkal.

Kötött harisnya minden szinben lei	25
Flohr-harisnya minden szinben lei	53
Muszlin harisnya divatszinben lei	69
Cérna-muszlin minden szinben lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden szinben lei	125

BLATT
FŐTÉR 13
Divatkesztyükben és kötöttárukban óriási választék!
A legjobb harisnyak csak BLATT-nál kaphatók

SELECT Mozgó

Hétfő, kedd, szerda, és csütörtök
január 12, 13, 14 és 15

Megható tragédia.
Párisi filmgyár egyik legjobb filmje.

Asszonyszív

Monumentális, megható tragédia, 10 felvonásban, a párisi életből, kolosszális rendezéssel, mely a nézőt elragadtatja. Főszerepben

Severin Mars

a híres francia drámai müvész, ki játékával könnyeket csalt ki a párisi publikum szemeiből — és partnere

France Ohelia

mesebeli szépségü francia müvésznő.

★★

A sajtó az

Asszonyszív

című filmről:

Figaro Páris, 1924. XI-6.

A párisiaknak alkalmuk volt egy filmet megcsodálni, melynek a tartalma megérdemli, hogy a nagyközönség megismerje. Ebben a filmben látjuk egy szerencsétlen lélek vergődését, mely könnyekig hatja meg az ember.

★

Le Matin Páris, 1924 X-27.

Ime egy film, mely ujat hoz a vetitővászonra és ez az uj dolog kétségkivül a legnagyobb müremek, melyet a film eddig alakitott.

★

Universul Bucuresti, X-15.

A mozgószinházak ma nem haboznak a legnagyobb áldozatok dacára sem a vetitővászonra rendkivüli filmeket előadni. Az „ASSZONYSZIV" című filmmel tett kisérletek bebizonyitották, hogy a közönség ép oly áhitattal kiséri az életből meritett jeleneteket, mint akármelyik folytatólagos regény történetét. Az „ASSZONYSZIV" olyan tartalmu, melynél elragadóbb nem is lehet.

Erről a fönséges filmről soha sem lehet eleget irni, hiszen ez a francia technika egyik büszkesége és legremekebb müve.

KÖZGAZDASÁG

Áprilisban rendezik meg a budapesti nemzetközi mintavásárt

Január 31-ig kell bejelenteni a vásáron való részvételt

(Cluj-Kolozsvár, január 10. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* A budapesti kereskedelmi és ipar kamara átiratot intézett a kolozsvári kamarához, amely átiratában ismerteti azokat a módozatokat, amelyek alapján a románlai kereskedők és gyáriparosok résztvehernek a Budapesten folyó évi április hó 18—25 ike között rendezendő nemzetközi mintavásáron. Az idei mintavásár zokkal nagyobbszabásunak igérkezik mint a multban, mert a vásár területét lényegesen megnagyobbitották. A külföldi kiállitók nak nem állitanak ugyan fel külön pavillont, de gondoskodás történik arról, hogy beosztást nyerjenek a vásár főcsoportjába. A helyek árait a rendező bizottság tizennyolc aranykoronában állapitotta meg. Tekintettel a már eddig is megnyilvánult nagy érdeklődésre, a borszeszt szakmából külön csoportot létesitenek, amelyen ugy a belföldi, mint a külföldi borterme lők és pezsgőgyárosok részt vehetnek. A vásár területe vámszabadraktárként lesz kezelve.

A külföldi kiállitók részére nagyarányu szállitási kedvezményről gondoskodtak. Az árumintákat az összes magyar állami vasutakon, MFTR. és DDSC. hajózási vállalatok vonalain Budapestről díjmentesen fognak visszaszállitatni a belépő határállomásig, ami ötvenszázalékos szállitási kedvezménynek felel meg. A budapesti kamara felhivása alapján a helyi kamarák részéről is történt intézkedés szalrányban, hogy az árumintákszállitásánál a román vasutak is kedvezményt léptessenek érvénybe. A vásár egyik kiemelkedő és igen érdekes programjának igérkezik az országos magyar iparmüvészet nagynevéves fennállásának jubiláris kiállitása.

Az átirat nyomatékosan felhivja Románia területéről kiállitani szándékozókat, lehetőleg olyan árukkal képviseltessék magukat, amelyek Magyarországon egyáltalában nem, vagy csak kisebb arányban állitatnak elő. Mindazonban erre vonatkozólag semmiféle különösebb korlátozást nem léptetnek életbe. Románia területéről kiállitani szándékozókkal egyébként alább közöljük azokat a cikkeket, amelyek Románia szempontjából a magyar és más külföldi piacokra exportlehetőséggel birnak és igy ezek kiállitása eredményesnek látszik. Ezek a fontosabb cikkek a következők: nyers dohány, olajmagvak, takarmány- és cukorrépamagvak, szualtszilva, stearin és paraffinárunk, állati szőrök, lenmagolaj, hus, tej és halkonzervek, épületfa, tűzifa, bányafa, talpfa, kőszén, csatorgált és más fazagott anyagok, cserzőanyagok, vasöre, gipsz, kréta, mész, kender, nyersbőr és kőzsbőr készitmények, cipőszárak, fazsés, fűrészáru, pelechok, vaszályhás, ólom, cink, réz, ón, mangánszöld és kátrányolajok.

Az átirat közli továbbá, hogy mindent intézkedés megtétetett arravonatkozólag, hogy a mintavásár minél eredményesebb legyen és külföldről ugy a kiállitók, mint a vásárlók minél nagyobb számban legyenek képviselve. A vásáron való részvételt legkésőbb január 31-ig kell bejelenteni a kereskedelmi és iparkamarák utján, ahol az érdeklődők egyben részletes felvilágositást is kaphatnak.

A mai valutapiac

A mai napon az angol font és dinár iránt mutatkozott élénk kereslet. A többi valutákkal szemben reserváltan viselkedett a piac. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 364—366, magyar korona 385—395, cseh korona 5·88—5·95, francia frank 9·95—10·00, svájci frank 37·85—37·95, angol font 927—930, dollár 194—195·00, olasz lira 8·25—8·30.

Valutapiac január 10-én:

Bukarest. Devizák: Párisz 1046, Berlin —, London 932, Newyork 194·00, Róma 821·00, Zürich 37·80, Bécs 27·30, Prága 584, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 720·—, márka 44·00, leva 138, török lira 102, font sterling 912 francia frank 10·75, svájci frank 37·50, olasz lira 820, drachma 380, dinár 310·—, dollár 191·00, lengyel márka 35·50, osztrák korona 28·00, magyar korona 26·00, cseh korona 570.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 123 1/8—123 1/8, Amsterdam 209·75—209·75, Newyork 517·50—517·50, London 2473·50—2475·50, Párisz 2775·00—2773·00, Milano 2163·50—2164·00, Prága 1550·00—1555·00, Budapest 71·50—71·50, Belgrád 925·00—915·00, Bukarest 265·00—265·00, Varsó 99·50—99·50, Bécs 72·75—72·75.

Rádióvásár a tavaszi prágai mintavásáron. Prágából jelentik: A szokásos tavaszi mintavásárt március 22 ikétől 29 ig rendezik meg Prágában. Az előkészületek szerint az 1925. évi tavaszi mintavásár az összes eddigi vásárokat felül fogja multa lni. Külön érdekessége lesz a mintavásárnak a rádióvásár, amelyen mindazon ipari és kereskedelmi érdekeltségek résztvesznek, amelyek a rádióval valamelyes vonatkozásban állanak.

Egy csehszlovák gyár fizetésképtelensége. Losoncról jelentik: A köztudomásu R-kottyal féle losonci zománcedénygyár fizetésképtelenséget jelentett. A gyár passzivái 11 183 764 cseh koronát tesznek ki, ezzel szemben 6 millió aktivát mutat ki.

Meghosszabbitották a védjegyek átirásának határidejét. Bukarestből jelentik: A kereskedelemügyi miniszterium rendeletet adott ki, melyben a magyar és német szövegü védjegyek átirásának határidejét 1925. április 1-ig meghosszabbitotta.

* Főzéshez és sütéshez Capsa Monázs-csokoládé ja — sárga papirban — a legolcsóbb és legjobb.

Főuri és más magánbirtokból származó
mütárgyak és régiségek
1925 január hó 18-án megnyiló **kiállitására** eladási megbizásokat csak 1925 január 15-ig vesz fel az **„Arta"** Cluj, Strada Avram Iancu 3. (Petőfi-u.)

Okvetlenül nézze meg a
Központi BAR Central
szenzációs januári müsorát.
Előadás kezdete pont 10 órakor.

Rendkivüli alkalom
20%
árengedmény
férfi fehérnemüekben.
Lloyd 3169
Gabriel **PAPP** Gábor
fehérnemüüzem, Cluj, Piața Unirii 8.
Timisoara — Cetate

Családi okokból eladó
kedvező fizetési feltételek mellett, a belváros egyik legszebb helyén fekvő 2 emeletes, jól jövedelmező, központi fütéses, *modern*
bérpalota
azonnal elfoglalható pompás 5 szobás lakással. Érdeklődhetni dr. Horvát Jenőnél, Calea Victoriei 34.

Árverés a kolozsvári vámhivatalnál. A kolozsvári vámhivatal folyó hó 20-án reggel 9 órára árverést tűzött ki. Árverésre kerülnek különböző textiláruk, gyapot és gyapjusszövetek, selymek és bársonyok. Fenti cikkek értéke meghaladja az 500 ezer lejt és 130 ezer lej vámdíj fejében lesznek elárverezve. Az árverés ezuttal is csak egy tételben lesz megtartva és az ajánlattevők tíz százalék bánatpénzt tartoznak a vámhivatalnál letétbe helyezni. Ezuttal ujból rá kell mutatnunk arra a visszás helyzetre, amely ezáltal keletkezik, hogy az árverésre kerülő cikkeket nem részletekben, hanem egy tételben árveresztetik, miáltal megtörténik az a fonákság, hogy egy textilkereskedő, ha hozzá akar jutni az árverésre kerülő textiláruhoz, a vesárut is kénytelen megvenni az árverésen.

Ujabb kényszeregyezségek. Debrecen Testvérek temesvári cég biróságon kivüli kényszeregyezségi tárgyalásokat kezdett hitelezőivel. A cég passzivái három és félmillió lejre rugnak és 40 százalékos kvótát ajánlott fel. — *Karánsebesen* Leitz Mór kereskedő ellen inditott kényszeregyezségi eljárást a karánsebesi törvényszék.

Az erdélyrészi Faegyesület választmányi ülése. Az erdélyrészi Faegyesület kolozsvári körzete folyó hó 16-án választmányi ülést tart. Az ülés tárgysorozatában a folyóügyeken és szervezeti kérdéseken kivül a február másodiki közgyülés előkészitése szerepel. Ugyancsak ezen ülés keretében fogják az UGIR faosztály átszervezésének formáját is véglegesen fixirozni. A folyamatban lévő akciók eredményes továbbvitele érdekében különböző szakbizottságokat fognak összeállitani.

Szindikátust alakitanak az erdélyi téglagyárak. Marosvásárhelyről jelentik: Az erdélyi téglagyárak képviselői Marosvásárhelyen értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy megalakitják a romániai tégla-, cserép- és agyagáruk szindikátusát. A szindikátus székhelye egyelőre Marosvásárhelyen lesz.

Az élesztőgyárosok kartell-alakitása. Aradról jelentik: Az aradi Neumann-féle, a nagyváradi Moskovits, a temesvári Szeszégető, valamint a csernovitzi Grigorce élesztőgyárak öt évre kartelli kötöttek az élesztőgyártásra és egyben megállapodtak az árakra vonatkozóan is.

SPORT

Tizenegyes akadémia Kolozsvárt. A kolozsvári KKASE február 1-én délelőtt a Magyar Szinházban nagyszabásu sportmitinget rendez. Programon szerepelnek a KKASE tornászgárdájának különböző mutatványai, több énekszám és azonkivül egy eddig nem ismert attrakció, *tizenegyes akadémia*. Az akadémia abból áll, hogy a szinpadon felállitanak egy szabályszerü futballkaput s ott bemutatják a tizenegyes büntetőrugás művészetét. A kaput a 8 kolozsvári elsőosztályu egyesület kapusain kivül, Ritter a Kinizsi, Ludvig a TAC, Sárkány Misi a MSE és Ströck a NAC kapusai fogják védani. Rugni pedig a 8 kolozsvári egyesület egy-egy csatára fogják a büntetőrugást s hogy ellensulyozzák azt a tényt, hogy 12 kapussal szemben (8 kolozsvári, 4 vidéki) 8 csatár áll, a KKASE tárgyalásokat folytat Orth Gyurival, hogy erre az alkalomra ideérkezzen és bemutassa futball művészetét. A legtöbb gólrugó és védőjátékos részére a KKASE három értékes tiszteletdijat tűzött ki. A büntető rugást rendes sipjellel Nagy Lajos szövetségi biró fogja ellenőrizni. A miting iránt óriási az érdeklődés. Hivatalosan bejelentették a szövetségnek, amely azt jóvá is hagyta.

Bornstein, a Haggibbor volt kitünő csatára a Blue Starban. A Haggibbor volt népszerü csatára jelenleg nagyszerü formában van és a Blue Star tagjai sorába szegődött. Megirtuk volt, hogy a Blue Star szabadságolt játékosai jelenleg Budapesten vannak és létfenntartásuk biztositására mérkőzéseket játszanak egyes csapatokkal. Holnap, vasárnap a Zuglóval játszanak. Az elmult kedden a budapesti vasutas csapattal szerepeltek nem valami nagyszerü eredménnyel. Igaz ugyan, hogy nem vették valami komolyan a játékot, mert több elsőrangu játékosuk nem ment ki a mérkőzésre, akiket azután Törekvés és más pesti játékosokkal pótoltak. A vezető gólt a brünniek érik el Rázsó révén, sőt Bornstein pompás góljával 2:0-ra vezetnek. A Törekvés azonban hamar egyenlit, sőt ujabb gólokkal könnyen biztositja maga számára a győzelmet. Különös érdekességet az ad a játéknak, hogy a Blue Starban ezuttal először szerepelt Bornstein s a lapok szerint szép eredménnyel. Valószinü, hogy ez a mérkőzés csak bemutatkozás volt Bornstein részéről s ettől függött végleges szerződése.

Ausztriába egyelőre nem mehet több külföldi futballista. Kellemetlen meglepetés ért nénány budapesti II. és III. osztalyu játékost, akik a bécsi nem amatőr liga kötelékébe tartozó egyesületekkel szerződtetési tárgyalásokat folytattak. A budapesti osztrák követség utlevélosztálya megtagadta a magyar játékosok utlevelének láttamozását. Indoklásul azt hozták fel, hogy Bécsben és Ausztria területén nagy munkanélkülisége van s ez a körülmény bizonyos korlátozásokra késztette az utlevélláttamozás terén. Most, hogy az osztrák labdarugó sport áttért a professzionisra, a követségeknek kötelességük megvédelmezni az osztrák játékosok existenciális érdekeit a beözönlő idegen futballistákkal szemben.

Meghivó

a Cluj-Kolozsvári Izr. Hitközség **1925. évi január hó 11-én, vasárnap d. e. 10 órakor,** a hitközség tanácstermében (Calea Regele Ferdinand No 52.) tartandó

nagygyülésre,

melyre a hitk. összes tagjai meghivatnak.

Tárgy: 1. A temetőügy végleges rendezése.
2. Jelentések.
3. Esetleges indítványok.

Cluj, la 31 decemvrie 1924.

S. Lax, secretar, titkár — Dr. J. Fischer, presidente, elnök

Double raglanok
férfi- és fiuruhák
M. Neumann
négnél Cluj, Piata Unirii 14.

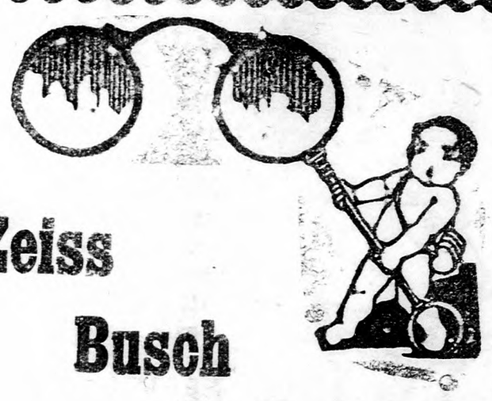

Zeiss
Busch
Rodenstock
Szemüvegkülönlegességek
KUN MÁTYÁS FIA
1876 óta fennálló üzletében, Cluj, Calea Victoriei No. 2.
orvosi rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

Telefon 12-29. „Rador" No 2393
BUZETZKÓ utóda
F. Kuck
Cal. Reg. Ferdinand No 2.
Szövet, vászon, fehérnemü, harisnya, flanel, bélésáruk és paplan nagyraktára.

Carneval!

Estélyi és báli
ruha-ujdonságok megérkeztek
SZABÓ JENŐ
divatkülönlegességek nagyáruházába
Cluj
Cal. Regele Ferdinand 5
Telefon **4-79** Telefon

Carneval!

SZINHÁZ ~ MÜVÉSZET

Con sordíno

Régi idők régi kedve, régi erdők tünt homálya
vert lelkemben felnevet,
ó, a rultsk bókolása, hazug csókok csókolása
nem széditi szivemet.

Régi lányok sóvár ajkán
más szó csendült: hitteli,
ime mostan festett lángok lángolása gyúl az éjbe'
S gúny lett, ami isteni.

Nincs hazugság, ami biztat,
nincs biztatás, ami szent,
halál álma, ami ringat
s zajjal teli mind a csend.

Nincs zokogás, nincsen ének,
vak szerelmünk: temető
s jaj, az isten szent kezében
nem hárfa és nem megoldás:
bürökvirág lett a nő.

Régi idők régi kedve, régi erdők tünt homálya
vert lelkemben felkacag,
emlékezés drága kedve,
lágy zsoltárral hull szivemre
s azt dalolja: nem szabad . . .

Salamon László

Kocian Jaroslav hangversenye A beérkezett művészekkel szemben a közönség mindig illuziójának rabja s akkor is ünnepli őket, ha egyébként az illető *művész* indiszpozcioval küzd. Igy történt ez tegnap este *Kocian* Jaroslavval, az európai hirü hegedümüvésszel szemben is. Kocian — ugy látszik — ma már többre becsüli a megjelenés fölényes elegánciáját az elmélyülésnél és a játékba való belefeledkezésnél. Tegnap esti műsorát *Glazunov* egyik koncertdarabjával kezdte, melyet mindvégig hüvös precisitással, egyébként a koncertdarab hideg strukturájának megfelelően interpretált. Szivet, érzést ugyszólván csak Suk Apassionato vonagló sikoltásokból felépitett darabjába elegyitett. Fölényes tudása, a müanyagok iránti finom érzéke tisztán és maradék nélkül hozta ki e nemes szenvü rejtett szépségeit is. Saint Saens „Havanaise"-jéből sok bizarrság, szivig forrózó melegség maradt el a müvész indiszpozíciója folytán, aki ugy kezeli ma már hegedüjét, mint egy neki már semmi csodát nem revelálló instrumentumot. Kocián tul van a szenzációkon, éppen ezért nem tud szenzációnálni. Kétségtelen azonban, hogy a hegedümüvészet technikai lehetőségei hiánytalanul birtokában vannak s tonalitása, kifejező ereje átsegiti a bensőség hiánya folytán létrejött szakadékokon is. Legmelegebben *Chopin* Impromtu-jét játszotta; ugy látszik: Kongenialitása ehhez a mély érzésü és mégis brilliáns müvészhez hajlik legsimulóbban. A közönség hosszan és lelkesen ünnepelte. Mellette föltétlenül meg kell emlékeznünk Otto *Hasa* zongorakisérőről, mely mindvégig preciz és müvészi volt. Önállóan előadott darabjáit — szemben Kociannal — érzelmes lágyság, müvészetébe való teljes, szinte pathetikus elmerülés jellemezte. Sok taps jelezte a közönség elragadtatását a fiatal müvész iránt. (*s. l.*)

A MAGYAR SZINHÁZ HETI MŰSORA

Vasárnap d. u. fél 4-kor: A cigány. (Szentgyörgyi István föllépésével, mérsékelt helyárakkal, sorozatszám 18)

Vasárnap este 8-kor: A három grácia (Operetteujdonság 15-ödször, bérletszünetben, premierhelyárakkal, sorozat 19)

Hétfő: Mizantróp (Uj szereposztással s uj betanulással. A Moliere-cyklus 5-ik előadása, rendes helyárakkal, premiérebérlet 32 szám, sorozat 20)

Kedd: A nótás kapitány (10-edszer, bérletszünetben, premier helyárakkal. Sorozat 21)

Szerda: Nagyhercegnő és a pincér [3-adszor, rendes helyárakkal, napi bérlet 55 szám A, sorozat 22]

Csütörtök: A nótás kapitány [11 edszer, bérletszünetben, premierhelyárakkal, sorozat 23)

Péntek: A párisi lány (Operetteujdonság először, premierbérlet 33 szám, premierhelyárakkal, sorozatszám 24]

Szombat d u. fél 4-kor: Mézeskalács (Ifjusági előadás mérsékelt helyárakkal, előadó Kende János, sorozat 25]

Szombat este fél 8 órakor: A párisi lány (Operetteujdonság 2-odszor, rendes helyárakkal, napibérlet 56 szám B, sorozat 26)

Szombat este fél 11-kor: Ki babája vagyok én? [Francia bohózat-ujdonság először, bérletszünetben, premierhelyárakkal, a premier-bérlők elővételi jogát bérelt helyükre kedd délig fentartja a pénztár, sorozat 27)

Vasárnap d, u. fél 4-kor: Nótáskapitány [12 edszer, esti helyárakkal, elővételi dij nélkül, sorozat 28)

Vasárnap este 8-kor: A párisi lány (Operetteujdonság 8-adszor, premierhelyárakkal, napibérlet 57 sz. A, sorozat 29]

Hétfő: Ki babája vagyok én? [Ujdonság 2-odszor, rendes helyárakkal. napibérlet 58 szám, B, sorozatszám 30]

MOZGÓK MŰSORA

Select Mozgó. Vasárnap, január 11. Premier. *A Minaret hangja.* Dráma a keleti életből, 7 felvonásban,

Hétfő, január 12. Premier. *Asszonyszív.* Monumentális megható dráma 10 felvonásban. Főszerepben France Ohelia és Severin Mars.

Uránia Mozgó. Vasárnap, január 11. Premier. *Gáncsnélküli lovag.* Hatalmas dráma a cow-boyok életéből, 5 felvonásban. Főszerepben az amerikai kedvenc müvész lovag Douglas Fairbanks.

Hétfő, január 12. Premier. *Szerelem és bűn.* Szenzációs bünügyi dráma 6 felvonásban. Főszerepben Betty Compson.

Apollo-Mozgó. Vasárnap, január 11. Premier. *Szibéria.* Szenzációs dráma 5 felvonásban, a szibériai elitéltek életéből. Főszerepben Klara Kinbal Jung.

Hétfő, január 12. Premier. *Földalatti Páris.* Egy sorsüldözött ifju története, 6 felvonásban, Eugen Sue regénye után. Főszerepben Eva Evi.

A tudományos világ által elismert
legjobb, legtökéletesebb és legolcsóbb
terfőtlenitő szer a
SALAN
Minden bajtól, fertőző betegségtől megóv. Izzadtságot és minden más kellemetlen szagot megszüntet. Kristálytiszta, nem mérgező, teljesen szagtalan. Hölgyek mindennapi toilettejéhez nélkülözhetetlen
Kapható mindengyógytárban és drogueriában.
Gyár és központi iroda:
Salan Vegyipari Müvek
Timişoara, II. Piaţa Bedea Cărţan (Széna-ér) 2.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 1—, vastag betűvel 6 lej. Legalább apróhirdetés 25 lej, állástkeresőknek 30% kedvezmény

Suche Anstellung als Erzieher, unterrichte dieser umänische, deutsche hebräische, französische und ungarische Sprachen. Wie auch חומש ורשי Angebote gibt unter „Erzieher" die Administration weiter.

Jómenetelü üzlet társtulajdonosa vagyok, nőül vennék 25 éven alóli intelligens, kellemes zsidólányt, kinek megfelelő hozománya van. Leveleket „500,000" jelige alatt **Löbl Hirlapiroda, Arad** továbbit. 8330

Mérlegképes könyvelő több évi gyakorlattal, teljesen jártas szeszgyár körüli teendőkben, likörgyártásban, azonnalra állást keres. Megkeresések „Abszolut megbizható" jeligével kiadó továbbit. 8404

Zsidó fiatalember kosztot és lakást kaphat Egyetem-u. 5., ajtó 3.

Papirkereskedősegédet keresek sürgős belépés e. Csakis kiváló szakembert, munkaszerető egyént. Ajánlatokat referentiákkal kérek. Cim e lap kiadójában. 8388

GUNWALD
Sibiu, Str. Vlahuţa (volt Belyai-u.) 3. Telefon 147.

Üvegcsiszolda és tükörgyár. Táblaüveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök ujrafonatozása 1007

Kérjük mindenütt a feltülmulhatatlan **Pierre önborotválókést**
Valóságos gyönyörüség. Svéd acéleziüsttel keverve.
Darabja 8 lej. Raktár: Bukuresti, Str. Doniei 1. Rudolf Mosse No 108

GALVANI
A LEGJOBB ELEM
Gyártja: GALVANI-gyár Timisoara

DÉRI LAJOS szücsmester
Str. Mamorandului (v. Unió-u.) 3. Telefon 12-12
Dusan felszerelt raktárában az idő előrehaladottsága miatt
mélyen leszállitott árak!
Lloyd 2939

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop (volt brassay-utca) 10 szám.